

Szkolenie wstępne dla kandydatów do pracy.

Informacje i zasady ochrony danych osobowych przetwarzanych w Domu Pomocy Społecznej w Krakowie, ul. Łanowa 41

- I. **Administratorem Danych Osobowych** przetwarzanych w związku z prowadzeniem Domu Pomocy Społecznej w Krakowie ul. Łanowa 41 jest Dom Pomocy Społecznej w Krakowie, ul. Łanowa 41.

- II. **Podstawy prawne**, które określają zasady ochrony i przetwarzania danych osobowych w DPS:
 - RODO - Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz. Urz. UE L 2016, Nr 119, s. 1, z późn. zm., Dz. Urz. UE L 2018 Nr 127, poz. 2 (sprost.),
 - Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1781, z późn. zm.),
 - Ustawa z dnia 21 lutego 2019 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.U. z 2019 r. poz. 730),
 - Polityka Bezpieczeństwa Danych Osobowych w Domu Pomocy Społecznej Domu Pomocy Społecznej w Krakowie, ul. Łanowa 41

- III. **Podstawowe pojęcia:**
 - **Dane osobowe** – wszelkie informacje o zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania osobie fizycznej („osobie, której dane dotyczą”). Możliwa do zidentyfikowania osoba fizyczna to osoba, którą można bezpośrednio lub pośrednio zidentyfikować, w szczególności na podstawie identyfikatora takiego jak imię i nazwisko, numer identyfikacyjny, dane o lokalizacji, identyfikator internetowy lub jeden bądź kilka szczególnych czynników określających

fizyczną, fizjologiczną, genetyczną, psychiczną, ekonomiczną, kulturową lub społeczną tożsamość osoby fizycznej.

(np. na ogół nie jest możliwe zidentyfikowanie danej osoby po samym nazwisku, ale już np. Maria Kowalska mieszkanka Domu Pomocy Społecznej w Krakowie, ul. Łanowa 41 może być już zidentyfikowana)

- **Dane osobowe szczególnej kategorii** - dane osobowe ujawniające pochodzenie rasowe lub etniczne, poglądy polityczne, przekonania religijne lub światopoglądowe, przynależność do związków zawodowych oraz przetwarzania danych genetycznych, danych biometrycznych w celu jednoznacznego zidentyfikowania osoby fizycznej lub dane dotyczące zdrowia, seksualności lub orientacji seksualnej tej osoby (w przypadku mieszkańców czy pracowników DPS danymi takimi są dane dotyczące stanu zdrowia).
- **Przetwarzanie** - oznacza operację lub zestaw operacji wykonywanych na danych osobowych lub zestawach danych osobowych w sposób zautomatyzowany lub niezautomatyzowany, taką jak zbieranie, utrwalanie, organizowanie, porządkowanie, przechowywanie, adaptowanie lub modyfikowanie, pobieranie, przeglądanie, wykorzystywanie, ujawnianie poprzez przesłanie, rozpowszechnianie lub innego rodzaju udostępnianie, dopasowywanie lub łączenie, ograniczanie, usuwanie lub niszczenie. (Pojęcie przetwarzania danych osobowych jest rozumiane bardzo szeroko, będzie to np. przechowywanie, czytanie, zapisywanie, przesyłanie itp.)

Pracownicy DPS przetwarzają dane osobowe na podstawie udzielonych **upoważnień**, stosownie do zakresu obowiązków.

Pracodawca przetwarza natomiast dane osobowe pracowników na podstawie przepisów prawa (m.in. Kodeksu pracy) oraz na podstawie ich dobrowolnej zgody (np. na wizerunek).

IV. **Zasady przetwarzania danych osobowych obejmują zapewnienie:**

- 1) zgodności z prawem,
- 2) rzetelności,
- 3) przejrzystości,
- 4) ograniczenia celu,
- 5) minimalizacji danych,
- 6) prawidłowości przetwarzanych danych,
- 7) ograniczenia przechowywania danych,
- 8) integralności przechowywanych danych,

- 9) administrator musi być w stanie wykazać przestrzeganie tych zasad, co nazywa się zasadą rozliczalności.

Aby zrealizować zasadę zgodności z prawem, rzetelności i przejrzystości, należy:

- zidentyfikować podstawy prawne przetwarzania (np. z art. 6 lub 9 RODO, czy dane są przetwarzane na podstawie zgody czy na podstawie przepisów prawa np. Kodeksu pracy) oraz
- zapewnić spełnianie obowiązku informacyjnego czyli wręczenie odpowiednich klauzul informacyjnych i przejrzystą komunikację z osobami, których dane są przetwarzane (art. 12, 13 i 14 RODO)

Aby zrealizować zasadę ograniczenia celu, nie można przetwarzać danych osobowych w sposób niezgodny z celami, dla których zostały zebrane. Przykładowo: jeśli zawarliśmy z kimś umowę biznesową, to nie możemy wykorzystywać jego danych do kontaktu w celach prywatnych.

Aby zrealizować zasadę minimalizacji danych, nie można zbierać więcej danych, niż jest to niezbędne. Na przykład jeśli zawieramy umowę, to na potrzeby podpisania umowy możemy przetwarzać PESEL kontrahenta, ale już nie możemy kserować dokumentu tożsamości.

Aby zrealizować zasadę prawidłowości, należy sprawdzać prawidłowość danych osobowych, a w razie potrzeby – je uaktualniać.

Aby zrealizować zasadę ograniczenia przechowywania, należy usuwać dane osobowe, jak tylko przestaną być potrzebne (np. ktoś wypisał się z listy wysyłkowej biuletynu informacyjnego lub zrealizowaliśmy umowę i upłynął okres dochodzenia roszczeń) oczywiście, przy zachowaniu obowiązku archiwizacji danych.

Aby zrealizować zasadę integralności i poufności, należy zabezpieczyć dane tak, aby nie dostały się w niepowołane ręce ani też nie zostały utracone czy zmodyfikowane.

Aby zrealizować zasadę rozliczalności, należy nie tylko osiągnąć zgodność z RODO, lecz także mieć na nią dowody. Przede wszystkim warto sformalizować system ochrony danych osobowych w organizacji, opisując go w ramach polityk, procedur, klauzul i regulaminów. w razie kontroli pozwolą one przejrzysto przedstawić, w jaki sposób postępuje się w organizacji z danymi osobowymi.

V. Jakie są **podstawy przetwarzania danych** osobowych w DPS?

Trzeba pamiętać, że dane osobowe można przetwarzać nie tylko na podstawie zgody, zgoda to tylko jedna z podstaw przetwarzania. Podstawa przetwarzania może także wynikać z konkretnego przepisu prawa czy też z działań niezbędnych do wykonania umowy – w tych przypadkach nie ma konieczności uzyskiwania zgody na przetwarzanie.

Przetwarzanie jest zgodne z prawem wyłącznie w przypadkach, gdy - i w takim zakresie, w jakim - spełniony jest co najmniej jeden z poniższych warunków:

- osoba, której dane są przetwarzane wyraziła zgodę na przetwarzanie swoich danych osobowych w jednym lub większej liczbie określonych celów (np. zgoda pracownika czy mieszkańca DPS na przetwarzanie wizerunku w celach promocyjnych i informacyjnych DPS),
- przetwarzanie jest niezbędne do wykonania umowy, której stroną jest osoba, której dane dotyczą, lub do podjęcia działań na żądanie osoby, której dane dotyczą, przed zawarciem umowy (np. w przypadku zawieranych umów dostawy, usług itp. nie ma konieczności uzyskiwania zgody na przetwarzanie danych osobowych kontrahenta),
- przetwarzanie jest niezbędne do wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze (np. przetwarzanie danych osobowych pracownika przez pracodawcę na podstawie Kodeksu pracy, przetwarzanie danych osobowych mieszkańców DPS na podstawie ustawy o pomocy społecznej, ustawa określa

jakie dane administrator może przetwarzać, nie trzeba wtedy uzyskiwać zgody na ich przetwarzanie – na gruncie DPS jest to najczęściej występujący warunek: W przypadku pracownika są to: imię (imiona) i nazwisko; data urodzenia; dane kontaktowe wskazane przez pracownika; wykształcenie; kwalifikacje zawodowe; przebieg dotychczasowego zatrudnienia; adres zamieszkania; numer PESEL, a w przypadku jego braku - rodzaj i numer dokumentu potwierdzającego tożsamość; inne dane osobowe pracownika, a także dane osobowe dzieci pracownika i innych członków jego najbliższej rodziny, jeżeli podanie takich danych jest konieczne ze względu na korzystanie przez pracownika ze szczególnych uprawnień przewidzianych w prawie pracy (np. na potrzeby korzystania z ZFŚS); numer rachunku płatniczego, jeżeli pracownik nie złożył wniosku o wypłatę wynagrodzenia do rąk własnych. – czyli aby pracodawca mógł przetwarzać ww. dane pracownika, pracownik nie musi wyrażać na to zgody.

inne podstawy przetwarzania:

- przetwarzanie jest niezbędne do ochrony żywotnych interesów osoby, której dane dotyczą, lub innej osoby fizycznej;
- przetwarzanie jest niezbędne do wykonania zadania realizowanego w interesie publicznym lub w ramach sprawowania władzy publicznej powierzonej administratorowi;
- przetwarzanie jest niezbędne do celów wynikających z prawnie uzasadnionych interesów realizowanych przez administratora lub przez stronę trzecią, z wyjątkiem sytuacji, w których nadrzędny charakter wobec tych interesów mają interesy lub podstawowe prawa i wolności osoby, której dane dotyczą, wymagające ochrony danych osobowych, w szczególności gdy osoba, której dane dotyczą, jest dzieckiem.

VI. Obowiązki Administratora Danych Osobowych:

- Obowiązek informacyjny polegający na obowiązku:
 - wręczenia/udostępnienia osobie, której dane osobowe są przetwarzane, np. pracownikowi czy mieszkańcowi - klauzul informacyjnych określających podstawowe informacje związane z przetwarzaniem danych czyli m.in.: kto jest administratorem danych, na jakiej podstawie i w jakim celu dane są przetwarzane, jak długo dane będą przetwarzane i jaki uprawnienia ma osoba, której dane są przetwarzane,
 - przez zamieszczenie klauzuli informacyjnej w widocznym miejscu w budynku, w którym udzielane są świadczenia lub świadczone usługi.

- Obowiązek uzyskania zgód na przetwarzanie danych osobowych w przypadku gdy przetwarzania następuje na podstawie zgody np. pracownik może wyrazić zgodę na przetwarzanie wizerunku przez pracodawcę.
- 3. Obowiązek udzielenia upoważnienia do przetwarzania danych osobowych dla pracowników zgodnie z zakresem ich czynności, nie można przetwarzać danych osobowych bez stosownego upoważnienia, każdy pracownik, który przetwarza dane musi otrzymać stosowne upoważnienie.
- Obowiązek zobowiązania pracowników do przestrzegania przepisów związanych z właściwym przetwarzaniem danych osobowych w tym z Polityką Bezpieczeństwa Danych Osobowych oraz zachowania poufności.
- Obowiązek niezwłocznego zgłoszenia naruszenia, wycieku danych osobowych do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych – w związku z tym każdy pracownik ma obowiązek niezwłocznego poinformowania bezpośredniego przełożonego oraz Inspektora Ochrony Danych o wycieku danych (np. kradzież lub zagubienie dokumentów czy nośników danych (pen, płytka) zawierających dane osobowe czy też o nieuprawnionym dostępie do danych osobowych przez osobę nieupoważnioną do przetwarzania danych osobowych).
- Obowiązek wprowadzenia Polityki Bezpieczeństwa Danych Osobowych i wyznaczenia Inspektora Ochrony Danych Osobowych w celu określenia zasad przetwarzania danych osobowych i właściwego ich zabezpieczenia.
- Obowiązek wprowadzenia zabezpieczeń technicznych, infrastrukturalnych i informatycznych do prawidłowego zabezpieczenia przetwarzania danych osobowych.
- Obowiązek przeszkolenia pracowników z zakresu ochrony danych osobowych.

VII. Uprawnienia osób, których dane są przetwarzane:

- Prawo do **spostowania danych** (art. 16 RODO), zgodnie z którym: „Osoba, której dane dotyczą, ma prawo żądania od administratora niezwłocznego sprostowania dotyczących jej danych osobowych, które są nieprawidłowe. Z uwzględnieniem celów przetwarzania, osoba, której dane dotyczą, ma prawo żądania uzupełnienia niekompletnych danych osobowych, w tym poprzez przedstawienie dodatkowego oświadczenia.”).
- Prawo do **usunięcia danych** (art. 17 RODO), zgodnie z którym: „Osoba, której dane dotyczą, ma prawo żądania od administratora niezwłocznego usunięcia dotyczących jej danych osobowych, a administrator ma obowiązek bez zbędnej zwłoki usunąć dane osobowe, jeżeli zachodzi jedna z następujących okoliczności: dane osobowe nie są już niezbędne do celów, w których zostały zebrane lub w inny sposób przetwarzane; osoba, której dane dotyczą, cofnęła zgodę, na której opiera się przetwarzanie zgodnie z art. 6 ust. 1 lit. a) lub art. 9 ust. 2 lit. a) RODO i

nie ma innej podstawy prawnej przetwarzania; osoba, której dane dotyczą, wnosi sprzeciw na mocy art. 21 ust. 1 wobec przetwarzania i nie występują nadrzędne prawnie uzasadnione podstawy przetwarzania lub osoba, której dane dotyczą, wnosi sprzeciw na mocy art. 21 ust. 2 wobec przetwarzania; dane osobowe były przetwarzane niezgodnie z prawem; dane osobowe muszą zostać usunięte w celu wywiązania się z obowiązku prawnego przewidzianego w prawie Unii lub prawie państwa członkowskiego, któremu podlega administrator; dane osobowe zostały zebrane w związku z oferowaniem usług społeczeństwa informacyjnego, o których mowa w art. 8 ust. 1. RODO.) z wyjątkiem gdy przetwarzanie jest niezbędne do wywiązania się z prawnego obowiązku wymagającego przetwarzania na mocy prawa Unii Europejskiej lub prawa polskiego, lub do wykonania zadania realizowanego w interesie publicznym, lub w ramach sprawowania władzy publicznej powierzonej administratorowi.”

- Prawo do **ograniczenia przetwarzania** (art. 18 RODO), zgodnie z którym: „Osoba, której dane dotyczą, ma prawo żądania od administratora ograniczenia przetwarzania w następujących przypadkach: osoba, której dane dotyczą, kwestionuje prawidłowość danych osobowych – na okres pozwalający administratorowi sprawdzić prawidłowość tych danych; przetwarzanie jest niezgodne z prawem, a osoba, której dane dotyczą, sprzeciwia się usunięciu danych osobowych, żądając w zamian ograniczenia ich wykorzystywania; administrator nie potrzebuje już danych osobowych do celów przetwarzania, ale są one potrzebne osobie, której dane dotyczą, do ustalenia, dochodzenia lub obrony roszczeń; osoba, której dane dotyczą, wniosła sprzeciw na mocy art. 21 ust. 1 RODO wobec przetwarzania – do czasu stwierdzenia, czy prawnie uzasadnione podstawy po stronie administratora są nadrzędne wobec podstaw sprzeciwu osoby, której dane dotyczą.”
- **Prawo do przenoszenia danych** (art. 20 RODO), zgodnie z którym: „Osoba, której dane dotyczą, ma prawo otrzymać w ustrukturyzowanym, powszechnie używanym formacie nadającym się do odczytu maszynowego dane osobowe jej dotyczące, które dostarczyła administratorowi, oraz ma prawo przesłać te dane osobowe innemu administratorowi bez przeszkód ze strony administratora, któremu dostarczono te dane osobowe, jeżeli: przetwarzanie odbywa się na podstawie zgody w myśl art. 6 ust. 1 lit. a) lub art. 9 ust. 2 lit. a) RODO lub na podstawie umowy w myśl art. 6 ust. 1 lit. b) RODO; oraz przetwarzanie odbywa się w sposób zautomatyzowany (w DPS przetwarzanie nie odbywa się w sposób zautomatyzowany. Prawo to nie ma zastosowania do przetwarzania, które jest niezbędne do wykonania zadania realizowanego w interesie publicznym lub w ramach sprawowania władzy publicznej powierzonej administratorowi.”
- Prawo do **sprzeciwu** w przypadkach związanych ze szczególną sytuacją osoby, które dane dotyczą, gdy przetwarzanie jest niezbędne do wykonania zadania realizowanego w interesie publicznym lub w ramach sprawowania władzy

publicznej powierzonej administratorowi (art. 21 RODO), zgodnie z którym: „Osoba, której dane dotyczą, ma prawo w dowolnym momencie wnieść sprzeciw – z przyczyn związanych z jej szczególną sytuacją – wobec przetwarzania dotyczących jej danych osobowych opartego na art. 6 ust. 1 lit. e) lub f) RODO, w tym profilowania na podstawie tych przepisów. Administratorowi nie wolno już przetwarzać tych danych osobowych, chyba że wykaże on istnienie ważnych prawnie uzasadnionych podstaw do przetwarzania, nadrzędnych wobec interesów, praw i wolności osoby, której dane dotyczą, lub podstaw do ustalenia, dochodzenia lub obrony roszczeń.”)

VIII. **Obowiązki pracowników**, których dane są przetwarzane i którzy przetwarzają dane osobowe:

- przestrzeganie przepisów związanych z właściwym przetwarzaniem danych osobowych w tym przestrzeganie Polityki Bezpieczeństwa Danych Osobowych,
- przestrzeganie wszystkich nakazów i zakazów dotyczących warunków technicznych, infrastrukturalnych i informatycznych związanych z właściwym przetwarzaniem danych osobowych i ich zabezpieczeniem,
- zobowiązanie do zachowania w poufności przy przetwarzaniu danych osobowych zagrożone odpowiedzialnością także pracowniczą i dyscyplinarną,
- zgłaszanie wszelkich nieprawidłowości pracodawcy w zakresie bezpiecznego i zgodnego z prawem przetwarzania danych osobowych, w tym natychmiastowe zgłaszanie przypadków wycieku danych
- natychmiastowe zgłoszenie wycieku danych osobowych bezpośrednio przełożonemu.

IX. **Szczególne zasady ochrony danych osobowych w DPS:**

- Zakaz podawania do publicznej wiadomości tj. osobom i podmiotom nieuprawnionym: nazwisk mieszkańców DPS, danych dotyczących ich sytuacji osobistej, zdrowotnej, rodzinnej itp.
- Zakaz informowania ustnego i telefonicznego nieuprawnionych osób trzecich o tym -czy dana osoba jest mieszkańcem DPS.
- Zakaz rozmów w osobami nieupoważnionymi o mieszkańcach i ich stanie zdrowia, pod rygorem odpowiedzialności służbowej i dyscyplinarnej.
- Obowiązek zabezpieczenia dokumentów z danymi osobowymi, zakaz pozostawiania ich niezabezpieczonych „na wierzchu”
- Obowiązek właściwego zabezpieczenia pomieszczeń przed dostępem osób nieuprawnionych.
- Nakaz właściwego przekazywania i transportu dokumentacji medycznej i socjalnej dot. mieszkańców oraz konieczność ich zabezpieczanie przed osobami nieuprawnionymi.

- Obowiązek zabezpieczania danych na komputerach, odpowiednie ustawienie monitorów, nakaz szyfrowania plików i stosowania zabezpieczeń ustalonych przez pracodawcę.
- Obowiązek zabezpieczenia przedmiotów wskazujących na stan zdrowia i dolegliwości mieszkańców, nie można opisywać takich przedmiotów w sposób umożliwiający osobom trzecim ich przyporządkowanie do danego mieszkańca.

Zasady określone w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej:

Zasady postępowania (art. 100)

- W postępowaniu w sprawie świadczeń z pomocy społecznej należy kierować się przede wszystkim dobrem osób korzystających z pomocy społecznej i ochroną ich dóbr osobistych. W szczególności nie należy podawać do wiadomości publicznej nazwisk osób korzystających z pomocy społecznej oraz rodzaju i zakresu przyznanego świadczenia.
- Podmioty i osoby realizujące zadania w zakresie pomocy społecznej określone w ustawie przetwarzają dane osobowe osób, do których stosuje się ustawę, oraz członków ich rodzin w zakresie i celu niezbędnych do realizacji zadań wynikających z ustawy.
- W związku z przetwarzaniem danych osobowych w celu udzielenia świadczeń w celu świadczenia usług w mieszkaniach chronionych i domach pomocy społecznej, wykonanie obowiązku informacyjnego następuje przez zamieszczenie informacji, w widocznym miejscu w budynku, w którym świadczone usługi.
- Administrator danych informuje o ograniczeniu najpóźniej przy pierwszej czynności skierowanej do osoby, której dane dotyczą.
- Jednostki organizacyjne (DPS) realizujące zadania w zakresie pomocy społecznej określone w ustawie są administratorami danych osobowych przetwarzanych w celu przyznawania i udzielania świadczeń z pomocy społecznej.
- Zabezpieczenia stosowane przez administratora danych w celu ochrony danych osobowych polegają co najmniej na: dopuszczeniu do przetwarzania danych osobowych wyłącznie osób posiadających pisemne upoważnienie wydane przez administratora danych; pisemnym zobowiązaniu osób upoważnionych do przetwarzania danych osobowych do zachowania ich w tajemnicy.
- Podmioty i osoby realizujące zadania w zakresie pomocy społecznej określone w niniejszej ustawie obowiązane są do zachowania w tajemnicy wszelkich informacji i danych, które uzyskały przy wykonywaniu tych zadań.

Zakres danych osobowych mieszkańców przetwarzanych na podstawie ustawy o pomocy społecznej (art. 68a)

Podmiot prowadzący placówkę zapewniającą całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku jest obowiązany prowadzić szczegółową dokumentację osób przebywających w placówce, zawierającą:

- umowę o świadczenie usług w placówce,
- dane identyfikacyjne osób przebywających w placówce, takie jak: imię i nazwisko, miejsce zamieszkania, numer PESEL lub numer dokumentu potwierdzającego tożsamość osoby w przypadku braku numeru PESEL,
- imię i nazwisko opiekuna prawnego lub kuratora osoby przebywającej w placówce, jeżeli został ustanowiony,
- informacje dotyczące stanu zdrowia osoby przebywającej w placówce, w szczególności: informacje o wydanych orzeczeniach, zalecenia lekarskie, ewidencję przypadków korzystania ze świadczeń zdrowotnych na terenie placówki, ze wskazaniem daty i zakresu tych świadczeń oraz danych świadczeniodawcy udzielającego świadczeń zdrowotnych, ewidencję przypadków stosowania na terenie placówki przymusu bezpośredniego, ze wskazaniem daty i zakresu tego środka,
- dane kontaktowe, takie jak: adres zamieszkania i numer telefonu najbliższej rodziny, opiekuna prawnego lub innych osób wskazanych przez osobę przebywającą w placówce,
- postanowienia sądu opiekuńczego w przedmiocie udzielenia zezwolenia na umieszczenie w placówce - w przypadku osób ubezwłasnowolnionych całkowicie,
- zaświadczenia lekarza wskazujące zasadność ograniczenia osobom przebywającym w placówce możliwości samodzielnego opuszczania terenu placówki,
- ograniczenia możliwości samodzielnego opuszczania terenu placówki,
- orzeczenia sądu opiekuńczego dotyczące ograniczenia możliwości samodzielnego opuszczania terenu placówki.